
ძალის კუდზე ხარ გამობმული — ამ უხამსობებს რას დაუსხლტები, ჩემო ცხოვრება!

თუ სიყვარული აღარ მოგიწის, მამ ეს წამები რისი ბრალისა? — მე ვენაფები სახეს, რომელიც ალაგ — ბროლია, ალაგ — ლალია... უსამნო ზეცის კარებია, ამ სახეზე რომ თვალებო...

შ ა ნ ს ი

ბევრი უნიშნო სამარეა ტრე-პავლეზე, საკვირვლად ბევრი! არადა, შანსი ფიროსმას ბის — იქ დაფლულებს აქვთ!

იჯერა გული ამა სოფლად სისაძაგლენით, მაგრა იჯერა! ახლა პარმაღში მიმჯდა და საჯოჯოხეთოდ ქალამანს სხამს.

ახირებული სუნილი ამ ყუნოდ ამტეხა; გავტეხე სიტყვა, საქციელი ველარ მოვომე... შიგანი მიხურს, ლამის გული გადმოვატურთხო!

P.S.

პოეტი მახსენდება, ვინც წუთისოფლის გრძელი მკვრივიდან უკვდავებამდე ყველაზე დიდ მოკლეზე მოჭრა...

ყრმა რომ ქუდს ჩამოიფხატავს, თოფს ამოიჩრის და ქურდს ჩაფრად დაუდგება — ჩათვალე, მამულს შავად აქვს საქმე.

ნოდარ ნვერიკმაზაშვილი

გზოგლიური მინა

როგორ მაგრა გიმეტებენ, ჩემო ძირის ძირო — ყველა შენი ნაოფლარის დაუფლებას ცდილობს!... ზოგმა ხელი ხმაღს იკრა და — ანგრია და ლენა, ზოგიც საზღვარს გადავიდა — იქ დაიწყო რენვა, ბევრსაც საქმე მოელია — მხარეებში მინვა... აღარავის ენალვლება მოუხვნილი მინა!

მკიმი 1989 წელი

საბავშვო ბაღის აღსაზრდელე გამოწერივებულან ვაგზის ბაგნზე — სააგარაკოდ ეშურებიან... ბიჭები გადავთვალე უნებლიე...

მე და არქიმედი

ვარ დაძირული სივრცის ფსკეზე და განწირული ამაოდ ვუხმობ ზეამედებ ძალა... არქიმედეს ბედმა უწყალა!

ხდება: გულს კენესა ნანცდება ცეცხლს და რა თქმა უნდა მახლობლად თოფთა მძაფრ ყურადღებას უმაღვე იქნება — შენ ხომ ღაღა და რა ხარ!... გინდა როგორმე დაუსხლტე სურათს და კბილის ტკივილის იბრალებ ურბივად.

როს მოთბო მწუხრი ფრეცვლების არაგველების კრწანისწუნება და ღვინოსავით მომეძალება გარდასულ უამთა ნაყოფილები — ველარ ვიმარებ ცრემლს და სიხარულს, ველარც სხეულში ვგოულობთ თავს ვეცლები ქალაქს, ავდივარ მცხეთა და ანახურთან ვენბდები არაგვს!

რამდენ ვაი-ვიში და შარში უნდა გაგება, სამიოდე შაურის გამოსამუშავებლად! ჰოდა, კმარა!... პირობებს ვერც ვინატრებ უკეთესს — ვზივარ ბუხრის პირას და ჩემს ნაჯღაბებს ვუკეთებ!

ასცია მავსოლაშვიანი

„უფროსო ძმაო“, არ დაინყო ახლა ბაზარი, კარგი რჩევისათვის ჩამოსულვარ და მომისმინე: ეს ანტირუსი, ეს მსოფლიო ჭირის ვირუსი, ცენტრალურ მორგში საზეიმოდ რომ გისვენია, ჩქარა გაიტა და ურანის წარჩენიბივით, სადმე ტუნდრაში, ურადს გალმა ჩაასარკოვაგე.

ცხოვრება გარდაცემულს

ცხოვრება თავით ვერ გააჩნა და ვერც ღლაბუცით გააჩნა... ახლა მტკერის პირას მიმგვარა და ტანს ატანს ძალას!

ჭარბასაკოვან შესაუღლებებს ჯერ ხელუხლები სავენებოებით თავმონონების გაქვთ-კი ყვლება? მამულს, სწორედაც, გაეხრდება, რომ გააჩალოთ შეილიანო... ძრწოდეთ აკენების მოცდისათვის!

ღიღის საარი

გემოზე მთვრალი, უთენია, ღიღინ-ღიღინით (სად არის სხვაგან ახალი არაზი?) მივბრანცალებ ჩემი კვარალის ნახმარი პოზერვატივებისა და ერთჯერადი შპრიცებით მოვარაყებულ ტროტუარზე!

ლურსმანი ოქროსაკროსიყოს პლურსმანია! მაგრამ ის — „მონასტისა“ რომ არისა?

არ ვარ აშული ხარფუხედი, ძმაო, არადა აბანოთუბანს მეც ალვიკელო როგორც ბალადას. გადმოიღვენთა ბადრი მთქროს ნარიყალადან და ვერცხლის ქუჩა სულ ოქროსფრად მოავარაყა... ამ ჯამში უოქო არ გეგონოთ, სანთლის არაყია! გაჟივდა გული სიყვარულით, გრამი არ აკლია.

ტიპის კითხვას გულისხმობდა და განაპირობებს დღესაც. ამ სტადიაში განცდილი ლიტერატურა და ავტორები უკვე სხვაფორივაც (არა მარტო ლიტერატურულად) უნდა შემოდიოდნენ ჩემი ინტერესების არეალში, ტექნოლოგიური და სტილისტური მოლოდინი მუსიკალური, ქორეოგრაფიული და „სხვაანარადლიტერატურული“ მოულოდნელობებით დამიკმაყოფილონ, ვთქვათ, ბექტივით მულტიმედირი ნამუშევრით, ხელოვნების ყველა ასპექტს რომ მოიცავს და მაინც — ლიტერატურულადაა კონცეპირებული. ლექსს, თუნდაც კლასიკურს, გოეთესას, უკვე ისეთსავე პარამეტრიზებას ვუკეთებ, როგორც სულ ერთია, რომელიმე სხვა, „არალიტერატურულ“ ობიექტს: ვთქვათ, ისეთ ტექნიკურ, კონსტრუქციულ თუ ფონეტიკურ ასპექტებზე ვამახვილებ ყურადღებას, რომელიც პირდაპირ კავშირშია ჩემს მუსიკალურ საქმიანობასთან და ავტორის სახელი და ცოტათი ლექსის (მხატვრული) შინაარსი რომ არა, შეიძლება და, ამ ლექსის „მოცემულობის“ ნაცვლად რაიმე სხვას დავერდნობოდი, ვთქვათ — ობიექტების განლაგებას ან მოძრაობას სივრცეში, რომელიმე ობიექტის ზომებს, ბგერების მონაცვლეობას მუსიკოსების სახელებში და ასე შემდეგ. როგორც ახლა, ამ ლაპარაკში, ისე ცხოვრების ამ ეტაპზე დავმორდი იმ ლიტერატურას, რომელიც უადრეს ბავშვობაში თამაშობდა როლს ჩემს ადამიანად ჩამოყალიბებაში, ვერბალური და ემოციური თვალსაზრისით, და — მუსიკაზე არანაკლებ, თუ მეტად არა; უბრალოდ, ბოლოს მაინც მუსიკამ იმძღავრა, იმიტომ რომ აბსტრაქტული სახეებით ოპერირების უფრო კომფორტული მედიუმი ალბათ, ვიდრე სიტყვა, რომლის შემანტიკური და გრამატიკული არტახები უფრო აძნელებს მის შიგნით თავისუფლების მიღწევას და მისი საშუალებითვე მოაზროვნე საზოგადოების სტერეოტიპების ნგრევას (მუსიკაში ეს პრობლემა, ფაქტურად, არ დგას, ყოველ შემთხვევაში — დღეს).

და თუკი ლიტერატურასთან შეხება მიხდება, მაშინ მთავარი ინტერესის საგანად სწორედ მისი სტრუქტურული და ფლერადი მომენტი იქცევა ხოლმე, გინდ ტრადიციული პოეზია იყოს და გინდ ჰოელდერლინის ლექსი, თავისი პოლივალენტურობით, გაუგებრობით, ორ და მრავალაზროვანი ინტერპრეტაციის საბაბით; პირიქით, მეორე შემთხვევაში უკვე მოცემულობა გაიძულებს მისი სემანტიკური მხარის უკანა პლანზე გადაწევას ან სულაც იგნორირებას იქამდე, სადამდეც მუსიკალურად გესაჭიროება. ამის მერე ლიტერატურული მეხვედრები და თავგადასავლები თვისობრივად განსხვავდება იმისგან, როგორც (ჩვენს წარმოდგენაში) ბრამსის თუ შუბერტის მიერ შეიძლება დანერგილი სიმღერა; თუმცა სტრუქტურულ-ფორმალისტური ვარჯიში იქაც დიდი დოზითაა იმისთვის, რომ ჰანს პფიტცენერით არ ვიხახოთ „რა ღამაზია, რა ღამაზია!“ — მუსიკას ყოველ ეპოქაში და ყოველ სტილისტურ საფეხურზე ამოძრავებდა სწრაფვა რაციონალური სტრუქტურული ორგანიზებისკენ და ამ მექანიზმების წვდომით გამოწვეული სიხარული უახლესი მუსიკის „მანკი“ არ არის. აღბან ბერგის სტატია პფიტცენერის ემოციური ენამწარეობის პასუხად სწორედ ერთ-ერთ ყველაზე რომანტიკულ პიესას, შუმანის Träumerei-ს დეტალურ თეორიულ ანალიზს მიმართავს და მუსიკოლოგიური ანალიზის შედეგად შეიძლება მივიჩნიოთ. აი, ეს „ლიტერატურა“ იყო ჩემთვის გერმანიაში, ზოგიერთი პოეტური ქმნილების პარალელურად, იმ შთაგონების და აღმზერების მომცემი, ასე რომ დამჭირვებია ინტუიტიური მოთხოვნილების გასამყარებლად და დასასაბუთებლად კომპოზიციაში.

— რამდენად არის, ან იყო თქვენი ინტერესის სფერო ქართული კლასიკა? — გავაგრძელებ საუბარს ჩემს ახლანდელ, „გამუსიკოსებისშემდგომ“ დამოკიდებულებაზე ლიტერატურასთან; ყველაფერი, რასაც შევხვდები და რაც გამიტაცებს, პრინციპში, უკვე მოწყვეტილია

თავის ისტორიულ, ეპოქალურ, „მუზეალურ“ ან სხვა წარმომავლობას; არანაირ სტილისტურ ვალდებულებას მათ წინაშე, ამ თვალსაზრისით, არ ვგრძნობ. მეორე მხრივ — რალაცას კლასიკიდან მხოლოდ იმ მიზეზით არ მივმართავ, რომ თანამედროვე ლიტერატურაში ვერ მოვიძიებ ანალიტიკურ უბრალოდ „მაშინდელის“ დღევანდელ სიტუაციაში ჩაყენება და ამით მისი წარუვალობის („აქტუალობას“ შეგნებულად არ ვამბობ, ცოტაა!) მანიფესტაცია უფრო დიდი ზემოქმედების მგონია. ფრაგმენტებს ილიას პუბლიცისტიკიდან იმიტომ კი არ ვიყენებ 9 აპრილის მოვლენებით ინსპირირებული ნაწარმოების ტექსტად, რომ თვით 9 აპრილი ორატორების სიტყვები ზედმეტად მძაფრი და მტკიცეულია გამოსაყენებლად, არამედ იმიტომ, რომ სწორედ პირველი ახდენს იმის აბსტრაქტიზებას, რაც 9 აპრილს ხდებოდა; საკანში მყოფი ახალგაზრდა ქალის სასონარკვეთილი ფიქრების გადმოსაცემად ასევე მივმართავ, ნაცვლად პირდაპირი ტექსტისა, გალაკტიონის აბსტრაქტული სიმბოლისტური სინტაგმებით აწყობილ, ან სხვათა პოეზიას.

ეს — ე.წ. გამოყენებითი თვალსაზრისით; თუმცა ბავშვობიდან და ახალგაზრდობიდან გამოყოლილი მარგალიტები, ვაჟას „ქუჩი“ იქნება, გურამიშვილის რომელიმე ანბანთქება, თუ ნიკო ლორთქიფანიძის „რაინდები“ — „განვლილი“ და დაკარგული არაა, ყოველ წუთს შეიძლება ამოტივტივდეს და ათქვე იმპულსად მომევიღნოს რომელიმე კონტექსტში, რომელზეც დღეს, შეიძლება, წარმოდგენაც არ მქონდეს.

— გასული საუკუნის ქართულ მწერლობას რა ადგილი აქვს თქვენს „საკითხავში“? — გასული საუკუნე — იმდენხანს იგულისხმებოდა ამ სიტყვაში მე-19, რომ ახლაც არ ვიცი, იმ საუკუნეს, რომელშიც დავიბადე და 40 წელი ვიციხოვრე — „გასული“ როგორ ვუძახო... ზაზა თვარაძე, უჯარმის „გმირებზე“ რომ გითხარით, ერთი იმთგანი, 2007 წელს გარდაიცვალა;

„გასული“ თუ რომელიც გინდათ საუკუნის ასეთი ახლობელი მწერალი, ადამიანურადაც და „საკითხავის“ თვალსაზრისითაც, მე არ მყოლია.

სანამ თბილისში „ესტუდენტობდი“, ოთარ ჭილაძეს, ნაირა გელაშვილს და სხვა ავტორებს ვკითხულობდი ჟურნალებში დაბეჭდილს; დაუვიწყარი დრო იყო იმ განუხრებელი და დღეს წარსულს ჩაბარებული საშუალებით, მთელი დღე, საღამომდე, ვმჯდარიყავი ჩემი ძმის სახელისთან და მეკითხა ქართველი ავტორის რომანი... გერმანიაში, ამ საშუალების უქონლობის მიუხედავად, სწორედ ასე მთელი დღის საკითხავად შემხვდა აკა მორჩილაძე. შედარებით გვიან, საქართველოში უკვე აღიარებული მწერალი იყო, მე კი პირველივე ნაკითხვებში მისმა წიგნმა, ელექტრონული ფოსტის მისამართით რომ თავდება, „მოიწერეთო“, ყოველად გულწრფელად მივწერე თავშეკავებული, მაგრამ შთაბეჭდილებით აღსავსე მელიო. პირადად ახლახანს გავიცანი, მწერალთა სახლში კითხულობდა საჯაროდ. ხუმრობით ვკითხე, თუ მიიღე მელიო-მეთქი... კარგია, რომ ჩვენთანაც მკვიდრდება საჯარო კითხვის საღამოები; საქართველოში პირველად ვმონაწილეობდი ასეთ რამეში; გერმანიაში — ორიოდ თვე არ გავიდოდა, რომ ვინმე ცნობილი ან დამწყები მწერლის „Lesung“-ზე არ დამეკრა. იქ ცოტა სხვა დატვირთვაც აქვს ხოლმე მუსიკას; იმპროვიზაციას ვუკრავდი იქვე, ნაკითხულზე რეაგირებით, არა კითხვასა და კითხვას შორის პაუზებში, როცა ისედაც ყველა ხმაურობს... შეგნებულად, ამორჩევით, ნებით — დროის მონახვა და კითხვა — დიდი ხანია, საოცნებოდაც კი აღარ მახსენდება, ვკითხულობ მამინე, როცა ეს ჩემი საკომპოზიციო ან საშემსრულებლო აქტივობის კონტექსტში მიხდება. მაინც არ მინდა ვაღიარო, რომ აღარ ვკითხულობ: მჯერა, მოვა დრო და ისევ გავატარებ ხოლმე საათებს და დღეებსაც კი წიგნით ხელში...